

*Скоробогач В. І.,
здобувач кафедри фінансового права,
Національний університет «Юридична академія
України імені Ярослава Мудрого»*

ЦІЛЬОВА НАДБАВКА ДО ТАРИФУ НА ПРИРОДНИЙ ГАЗ: ПОЄДНАННЯ ПРИВАТНОГО ТА ПУБЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Складно узгодити на рівні комплексного сприйняття різнотипні (приватні та публічні) галузеві або інституційні утворення. Це неможливо зробити виходячи, перш за все, з єдності методу регулювання для цілісної сукупності норм права. Водночас це не виключає сумісне використання або використання на межі норм публічного та приватного права. Яскравим прикладом у цьому сенсі є використання приватно-правових конструкцій при визначенні публічного податкового обов'язку. Одним із прикладів цього є з'ясування розміру цільової надбавки до тарифу на природний газ [1]. Відповідно до пункту 28 частини першої статті 14 Закону України від 25.06.1991 р. № 1251-ХІІ «Про систему оподаткування» [2] збір у вигляді цільової надбавки до затвердженого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності належить до загальнодержавних зборів (обов'язкових платежів). Порядок внесення до спеціального фонду державного бюджету збору у вигляді цільової надбавки до тарифу на природний газ було затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 11.06.2005 р. № 442 [3].

Платниками збору є суб'єкти господарювання та їх відокремлені підрозділи, які проводять діяльність з постачання природного газу споживачам на підставі укладених з ними договорів. Пунктом

2 Порядку встановлено, що об'єктом обчислення збору є вартість природного газу в обсязі, відпущеному кожній категорії споживачів у звітному періоді, яка визначається на підставі актів приймання-передачі газу, підписаних платником та відповідним споживачем (для населення – на підставі облікових документів), з урахуванням відповідного тарифу.

Вимоги до здійснення діяльності з постачання природного газу споживачам визначаються, зокрема, Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з постачання природного газу за нерегульованим тарифом [4]. Відповідно до пункту 1.3 Ліцензійних умов постачання газу за нерегульованим тарифом – це вид господарської діяльності з постачання газу безпосередньо споживачам, що проводиться ліцензіатом відповідно до Ліцензійних умов за вільними цінами та в умовах конкуренції. При цьому згідно з підпунктом 2.1.1 пункту 2.1 розділу II Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання газу за нерегульованим тарифом можливе при виконанні, зокрема, такої умови, як наявність у ліцензіата договорів купівлі-продажу газу (контрактів) із власниками газу, договорів про транспортування природного та нафтового газу магістральними трубопроводами та договорів про транспортування природного та нафтового газу розподільними трубопроводами.

Для виконання Ліцензійних умов, а отже, і для постачання газу за нерегульованим тарифом постачальник (ліцензіат) повинен спочатку придбати у власність газ, який він має намір у подальшому поставити споживачам, та укласти відповідні договори про транспортування цього газу. Тому постачальник (ліцензіат) повинен бути власником газу, що передається безпосередньо споживачам. Отже, згідно з пунктом 2 Порядку [2] постачальник (ліцензіат), тобто власник газу, який проводить діяльність із постачання природного газу споживачам, є платником збору у вигляді цільової надбавки до затвердженого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності. При цьому немає значення, чи поставляється природний газ на підставі договору, укладеного між постачальником та споживачем безпосередньо, чи через третіх осіб, зокрема комісіонера або повіреного.

Відповідно до глави 69 Цивільного кодексу України [5] за договором комісії одна сторона (комісіонер) зобов'язується за дорученням другої сторони (комітента) за плату вчинити один або кілька

правочинів від свого імені, але за рахунок комітента. Згідно з ч. 1 ст. 1000 Цивільного кодексу України за договором доручення одна сторона (повірений) зобов'язується вчинити від імені та за рахунок другої сторони (довірителя) певні юридичні дії. Правочин, вчинений повіреним, створює, змінює, припиняє цивільні права та обов'язки довірителя. За змістом наведених норм Цивільного кодексу України комісіонер за договором комісії, а також повірений за договором доручення, діючи за рахунок комітента чи довірителя відповідно, вчиняють операції з майном, що є відповідно власністю комітента або довірителя.

Виходячи з цього, у разі постачання споживачам природного газу ліцензіатом через комісіонера або повіреного з укладенням відповідно договорів комісії або доручення власником газу, що постачається, залишається ліцензіат (тобто комітент або довіритель). За таких обставин саме комітент або довіритель є особою, що проводить діяльність із постачання природного газу споживачам, а отже, згідно з пунктом 2 Порядку є платником збору у вигляді цільової надбавки до затвердженого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності. При цьому відповідно до пункту 5 Порядку відповідальність за правильність обчислення і своєчасність подання розрахунків зазначеного збору до органів державної податкової служби, повноту і своєчасність його внесення до спеціального фонду державного бюджету несуть платники цього збору згідно з законодавством.

Таким чином, ліцензіат (комітент або довіритель), що уклав договори комісії або доручення, які уповноважують інших осіб укладати та/або виконувати договори на постачання природного газу споживачам, залишається відповідальним за нарахування і сплату збору у вигляді цільової надбавки до затвердженого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності. При цьому обов'язок нарахувати та сплачувати вказаний збір зберігається за комітентом (довірителем) незалежно від того, проводяться розрахунки за природний газ, що постачається, безпосередньо між постачальником та споживачем чи за посередництвом комісіонера або повіреного.

Список використаної літератури

1. Інформаційний лист Вищого адміністративного суду України: від 13.09.2010 р. № 1299/11/13-10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vasu.gov.ua>.

2. Про систему оподаткування: закон України: від 25.06.1991 р. № 1251-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 39. – Ст. 510.
3. Про затвердження Порядку внесення до спеціального фонду державного бюджету збору у вигляді цільової надбавки до тарифу на природний газ: постанова Кабінету Міністрів України: від 11.06.2005 р. № 442 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 24. – Ст. 1350.
4. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за нерегульованим тарифом: постанова Національної комісії регулювання електроенергетики України: від 13.01.2010 р. № 10 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 3. – Ст. 122.
5. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.